

EXODUS (8)

HJM Sales

Geliefde broeders en zusters, we zijn toe aan de bespreking van hoofdstuk 2 van het boek Exodus. Zoals reeds opgemerkt in de eerste alinea van deel 4 van deze studie handelen de hoofdstukken 2 t/m 4 over een verlosser, die speciaal door God was toegerust en gezonden, teneinde het volk van Israël uit de Egyptische slavernij in de vrijheid te leiden.

Hoofdstuk 2

Het hoofdstuk is onderverdeeld in vier gedeelten. Het eerste deel handelt over de geboorte van Mozes, de door God gekozen verlosser en leider van Israël en komt thans aan de orde. Het tweede deel handelt over de vlucht van Mozes naar het land Midian. Het derde deel gaat over zijn verblijf aldaar teneinde voorbereid te worden op zijn toekomstige, zware taak. Het vierde deel handelt over de wanhoop van de kinderen Israëls over hun ellendige slavernij en hun roepen tot God, waarna Hij hen genadevol gedacht.

Het was de man Mozes die door de Here God werd uitverkoren om het volk van Israël uit Egypte weg te voeren naar het Beloofde Land. En deze Mozes is een uitermate leerzaam typebeeld van Jezus Christus. Dit zegt de bijbel duidelijk in Deut. 18:15 in de woorden van Mozes zelf als hij wijst op de Messias: *“Een Profeet, uit het midden van u, uit uw broederen, als mij, zal u de HEERE, uw God, verwekken; naar Hem zult gij horen;”*

Dat Mozes een typebeeld van Jezus is, leren we bijvoorbeeld ook uit Ex. 2:14a, toen hij net als vele jaren later Jezus door het volk werd verworpen. Of uit Ex. 2:3 als hij (in een mandje) door zijn moeder aan de dood wordt overgegeven, zoals ook Jezus door Zijn Vader. Of uit zijn huwelijk met de heidense Zipporah (Ex. 2:21), zoals Jezus Zich een Bruid verwierf uit de heidenvolkeren (de Gemeente). En in het volgende deel 9 van deze studie zullen we zien, dat ook de betekenis van Mozes' naam naar Jezus verwijst. Maar ook van Mozes als mens met al z'n fouten en gebreken valt veel te leren.

Israël zuchtte erg lang onder slavernij. Gods raderen draaien naar de opvatting van mensen dan ook erg traag, maar altijd vindt Gods verlossing op het juiste moment plaats. D.w.z. dat God dus soms ook snel handelt. Omdat God alwetend en eeuwig is, kent Hij precies het juiste moment waarop de zaken zich naar Zijn wil ontwikkelen. Daarom ook leest de bijbel, dat alle dingen ten goede medewerken voor degenen die God liefhebben (Rom. 8:28). Zo vond dan Mozes' geboorte, Israëls verlosser, op het juiste moment plaats. Zoals ook de geboorte van Jezus, de Verlosser van het gehele mensdom, op exact het juiste moment plaatsvond, namelijk toen de volheid des tijds was gekomen (d.w.z. dat de tijd conform Gods raadsplan was vervuld). Gal. 4:4 – *“Maar wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet;”*

Wat was dan de reden, dat Israëls slavernij zo lang, een zekere tijd van vierhonderd jaren, moest duren? Het volk van Israël moest als Gods gesel gaan fungeren om Zijn oordeel over de Amoriëten, de toenmalige bewoners van het Beloofde Land Kanaän, te voltrekken! Israël zou Kanaän in bezit nemen en daarbij dan de Amoriëten verslaan. Maar de zonden van die afgodische Amoriëten zouden wel een zeker niveau moeten bereiken vóóordat Gods erg grote geduld met hen op was en dat zou nog honderden jaren gaan duren. Maar op zeker moment is Zijn genade ten einde! Gen. 15:13-16 – *“Toen zeide Hij tot Abram: Weet voorzeker, dat uw zaad vreemd zal zijn in een land, dat het hunne niet is, en zij zullen hen dienen, en zij zullen hen verdrukken vierhonderd jaren. Doch Ik zal het volk ook rechten, hetwelk zij zullen dienen; en daarna zullen zij uittrekken met grote have. En gij zult tot uw vaderen gaan met vrede; gij zult in goeden ouderdom begraven worden. En het vierde geslacht zal herwaarts wederkeren; want de ongerechtigheid der Amoriëten is tot nog toe niet volkomen.”*

Dit schriftdeel verklaart de lange duur van Israëls slavernij én waarschuwt tevens dat God weliswaar heel geduldig is, maar dat daar wél ooit een einde aan komt. Gedurende die langdurige slavernij zou Israël worden gevormd en door God tot een volk worden gesmeed en pijnlijk leren om tot Hem te roepen in de hoogste nood. Doorgaans roepen wij pas tot God om hulp als de nood het hoogst is. Dat is menseigen! Dat deed Israël in Egypte ook! Toen de duisternis inktzwart was geworden en de slavernij ondraaglijk, begon men pas tot God te smeken. In Ex. 1 lezen we dat nog niet! Wellicht was de slavernij nog te verdragen. Maar God hield hen wel nauwlettend in de gaten, want Hij was al bezig met Zijn voornemen om een verlosser, Mozes, te zenden. Doch pas aan het einde van Ex. 2 lezen we over nood in de harten van het volk en over hun gekerm. En dán handelt God! Ex. 2:23-25 – *“En het geschiedde na vele dezer dagen, als de koning van Egypte gestorven was, dat de kinderen Israëls zuchtten en schreeuwden over den dienst; en hun gekrijt over hun dienst kwam op tot God. En God hoorde hun gekerm, en God gedacht aan Zijn verbond met Abraham, met Izak, en met Jakob. En God zag de kinderen Israëls aan, en God kende hen.”*

Geweldig om te lezen, dat God hen kende en erkende! Zou hierin reeds dat grote geheim verscholen zitten, namelijk een verborgen verwijzing naar het huwelijk tussen God en Israël, cq. de Gemeente? Want wist u, dat het in het Hebreeuws gebruikte woord voor “kennen”, namelijk “jada” (יָדָע), hetzelfde is als het gebruikte woord voor de sexuele gemeenschap tussen man en vrouw in hun huwelijk? In de Statenvertaling wordt dan vaak over “bekennen” gesproken. Dit woord “jada” (יָדָע) betekent onder andere: “weten, leren kennen, begrijpen, waarnemen en zien, zich op de hoogte stellen, onderscheiden, kennis hebben van, ervaren, beschouwen, herkennen, erkennen, bekend zijn met”. De gemeenschappelijke noemer in al deze betekenissen is, dat het moeite, inspanning en toewijding vergt om de ander te leren kennen. Voor God vanzelfsprekend! Maar voor ons? Jezus leren kennen, je man of vrouw leren kennen, gaat niet vanzelf. In een van de volgende delen kom ik hier nog op terug.

Net zoals Mozes werd ook Jezus vele eeuwen later geboren in een periode dat de duisternis over het land Israël (en over de wereld) diep was. Toen werd de Verlosser, de heerlijkheid Gods, geopenbaard! Jes. 9:1 – *“Het volk, dat in duisternis wandelt, zal een groot licht zien; degenen, die wonen in het land van de schaduw des doods, over dezelve zal een licht schijnen.”* Hier wordt zuiver toekomstige tijd gebruikt. Maar uit de gebruikte tegenwoordige voltooidde tijd in Matth. 4:16 blijkt dat dit grote Licht inmiddels is opgegaan. De Heilige Geest laat er geen misverstand over bestaan. Jezus is namelijk reeds geboren. Hij wandelde onder het volk van Israël en gaf Zijn leven voor onze redding. God doet wat Hij belooft! Matth. 4:16 – *“Het volk, dat in duisternis zat, heeft een groot licht gezien; en degenen, die zaten in het land en de schaduw des doods, denzelven is een licht opgegaan.”*

Wat een heerlijke bemoediging is dit toch ook voor ons. God gaf reeds Zijn Zoon voor een verloren wereld. Daarom, als onze nood het grootst is en wij roepen in geloof tot Jezus, dán is onze verlossing nabij. Jezus komt ook ons tegemoet en redt ons als wij in diepe geestelijke duisternis van onze zonden zijn beland. Toen wij nog goddeloze zondaren waren en ook vijanden van Hem, toen stierf Hij reeds voor ons (Rom. 10:6-11). Hij stierf voor mij toen ik in overtreffende trap de diepst gezonken zondaar was. 1 Tim. 1:12-17 – *“En ik dank Hem, Die mij bekrachtigd heeft, namelijk Christus Jezus, onzen Heere, dat Hij mij getrouw geacht heeft, mij in de bediening gesteld hebbende; Die te voren een godslasteraar was, en een vervolger, en een verdrukker; maar mij is barmhartigheid geschied, dewijl ik het ontwetende gedaan heb in mijn ongelovigheid. Doch de genade onzes Heeren is zeer overvloedig geweest, met geloof en liefde, die er is in Christus Jezus. Dit is een getrouw woord, en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben. Maar daarom is mij barmhartigheid geschied, opdat Jezus Christus in mij, die de voornaamste ben, al Zijn lankmoedigheid zou betonen, tot een voorbeeld dergenen, die in Hem geloven zullen ten eeuwigden leven. Den Koning nu der eeuwen, den onverderfelijken, den onzienlijken, den alleen wijzen God, zij eer en heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.”*

Ook de mannelijke zoon van de schitterende vrouw van Openb. 12:1 zal pas in de diepste duisternis van afschuwelijke verdrukkingen worden geboren. Verdrukkingen van Israël en christenen zoals er nooit eerder zijn geweest! Matth. 24:14-22 – *“En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de gehele wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen volken; en dan zal het einde komen. Wanneer gij dan zult zien den gruwel der verwoesting, waarvan gesproken is door Daniël, den profeet, staande in de heilige plaats; (die het leest, die merke daarop!) Dat alsdan, die in Judéa zijn, vlieden op de bergen; Die op het dak is, kome niet af, om iets uit zijn huis weg te nemen; En die op den akker is, kere niet weder terug, om zijn klederen weg te nemen. Maar wee den bevruchten, en den zogenden vrouwen in die dagen! Doch bidt, dat uw vlucht niet geschiede des winters, noch op een sabbat. Want alsdan zal grote verdrukking wezen, hoedanige niet is geweest van het begin der wereld tot nu toe, en ook niet zijn zal. En zo die dagen niet verkort werden, geen vlees zou behouden worden; maar om der uitverkorenen wil zullen die dagen verkort worden.”* (lees Openb. 12:12,17; 13).

Deze zoon van die schitterende vrouw, de Bruid van Christus, de Gemeente van in Hem gelovende Joden en heidenen (de zogenaamde nieuwe mens – Efez. 2:11-22 – die geënt is op de Edele Olijfbloem Israël – Rom. 11:15-26), zal een zgn. laatste ‘verlosser’ zijn. Want zijn verschijnen in de hemel zal er toe leiden dat satan, die ons net als Job voortdurend bij God aanklaagt, samen met zijn trawanten uit de hemel wordt geworpen. Terwijl de vrouw veilig in de woestijn zal mogen vluchten. Openb. 12:1-12 – *“En er werd een groot teken gezien in den hemel; namelijk een vrouw, bekleed met de zon; en de maan was onder haar voeten, en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren; En zij was zwanger, en riep, barensnood hebbende, en zijnde in pijn om te baren. En er werd een ander teken gezien in den hemel; en ziet, er was een grote rode draak, hebbende zeven hoofden, en tien hoornen, en op zijn hoofden zeven koninklijke hoeden. En zijn staart trok het derde deel der sterren des hemels, en wierp die op de aarde. En de draak stond voor de vrouw, die baren zou, opdat hij haar kind zou verslinden, wanneer zij het zou gebaard hebben. En zij baarde een mannelijken zoon, die al de heidenen zou hoeden met een ijzeren roede; en haar kind werd weggerukt tot God en Zijn troon. En de vrouw vluchtte in de woestijn, alwaar zij een plaats had, haar van God bereid, opdat zij haar aldaar zouden voeden duizend tweehonderd zestig dagen. En er werd krijg in den hemel: Michaël en zijn engelen krijgden tegen den draak, en de draak krijgde ook en zijn engelen. En zij hebben niet vermocht, en hun plaats is niet meer gevonden in den hemel. En de grote draak is geworpen, namelijk de oude slang, welke genaamd wordt duivel en satanas, die de gehele wereld verleidt, hij is, zeg ik, geworpen op de aarde; en zijn engelen zijn met hem geworpen. En ik hoorde een grote stem, zeggende in den hemel: Nu is de zaligheid, en de kracht, en het koninkrijk geworden onzes Gods; en de macht van Zijn Christus; want de verklager onzer broeders, die hen verklaagde voor onzen God dag en nacht is nedergeworpen. En zij hebben hem overwonnen door het bloed des Lams, en door het woord hunner getuigenis, en zij hebben hun leven niet liefgehad tot den dood toe. Hierom bedrijft vreugde, gij hemelen, en gij, die daarin woont! Wee dengenen, die de aarde en de zee bewonen, want de duivel is tot u afgekomen, en heeft groten toorn, wetende, dat hij een kleinen tijd heeft.”*

De uitleg van bijbelverklaarders over de betekenis en de identiteit van deze mannelijke zoon is niet eenduidig noch bevredigend. Om twee redenen! Ten eerste het feit, dat hetgeen in Openb. 12 te lezen is, tekenen betreft. Die zoon betreft een teken! Ten tweede het feit, dat alles wat de eindtijd betreft op Gods tijd wordt geopenbaard (Dan. 12:4,9). Derhalve ga ik nu niet verder in op het thema van identiteit en betekenis. Wat ik er nog wel over wil zeggen is, dat deze mannelijke zoon een geestelijke vrucht van de Bruid moet zijn. Immers, zij is het geestelijk Lichaam van Christus bestaande uit miljoenen wedergeboren mensen, Joden en heidenen. En reeds bij de geboorte van die geestelijke vrucht wordt deze veilig in de hemel opgenomen. Hier vindt vervolgens een voor de mens onzichtbare (geestelijke) strijd in de hemelse gewesten plaats met satan en zijn demonische volgelingen.

Broeders en zusters, nóg een zijsprongetje! Er is onder christenen enige onduidelijkheid over de duur van Israël's slavernij. Duurde die nu vierhonderd of vierhonderd en dertig jaar?

We lazen hiervoor in Gen. 15:13-16, dat God tegen Abram zei, dat de slavernij vierhonderd jaar zou duren. En in Gen. 15:3-5 beloofde God aan hem een wettige zoon. Die vierhonderd jaren zou de periode tussen Gods belofte betreffende de geboorte van Izaäk en de Uittocht uit Egypte betreffen. Aldus zou volgens bijbelonderzoekers uit de verklaring van Stefanus in Hand. 7:5-6 kunnen worden afgeleid.

In Ex. 12:40-41 echter staat geschreven, dat Israël (Abraham's nageslacht) vierhonderd en dertig jaren in Egypte heeft gewoond. Blijkens Gal. 3:16-17 gaat het echter volgens bijbelonderzoekers nu om de periode tussen Gods eerste belofte aan Abram om hem tot een groot volk te maken (lees Gen. 12:2) en de verkrijging van de Wet enkele weken na de Uittocht uit Egypte. Zo lezen we tevens in Gen. 12:10 dat na zijn aankomst in Kanaän vanuit Haran Abram spoedig naar Egypte vertrok om daar te gaan wonen in verband met een grote hongersnood in Kanaän.

Laten we dan nu Ex. 2:1-2 lezen: *“En een man van het huis van Levi ging, en nam een dochter van Levi. En de vrouw werd zwanger, en baarde een zoon. Toen zij hem zag, dat hij schoon was, zo verborg zij hem drie maanden.”*

Mozes werd geboren in het gezin van een man en een vrouw uit de stam van Levi, namelijk het gezin van Amram en Jochebed (Ex. 6:19; Num. 26:59). Amram (עַמְרָם) betekent *“verheven volk”*. Jochebed (יִכְבֵּד) betekent *“de Heer is glorie”*. Ja, waarachtig, God had het nietige Israël verheven, d.w.z. verhoogd, d.w.z. uitverkoren als Zijn volk, terwijl de geboorte van de beoogde verlosser Mozes ons leert, dat de Heer werkelijk glorie is. Hallelujah!

De ouders verborgen Mozes gedurende drie maanden. Waarom? Omdat we reeds bij de behandeling van Ex. 1 hebben gezien, dat Faraö zijn volk had bevolen, dat alle mannelijke baby's van de Israëlieten gedood moesten worden en in de Nijl geworpen (Ex. 1 :16,22). Achter Faraö stond de satan, de tegenstander van God. Vanaf het begin probeert hij Gods volk, Zijn toekomstige Bruid, kapot te maken. Hij verleidde Adam en Eva tot ongehoorzaamheid waarmee de zonde in de wereld kwam en zij geestelijk stierven (Gen. 2:17; 3). Hij bewerkte Kaïn, zodat deze zijn broer Abel, die een innige relatie met God had, doodsloeg (Gen. 4). Hij trachtte met hulp van diens broers (Gen. 37) om Jozef uit de weg te ruimen, die door God was uitverkoren om Zijn volk Israël (waaruit de Messias zou worden geboren) te voeden. Hij trachtte om Mozes te doden, Gods uitverkorene om Israël uit Egypte te leiden. Met hulp van Haman trachtte hij het voorgeslacht van Jezus, nl. hele huis van Juda dat in ballingschap in Babylonië was gevoerd, te doden (lees het boek Esther). Met behulp van Athalia bracht satan later toch het koninklijke geslacht van dat uitverkoren huis van Juda om, waaruit dus eens de Messias geboren zou moeten worden. Doch hij zag Joas over het hoofd (2 Kron. 22:10-12). Satan trachtte tevergeefs Jezus, de Messias, en dus geboren uit die stam van Juda (Openb. 5:5), met behulp van Herodes te doden (Matth. 2). Toen dacht satan dat hij door middel van Jezus' kruisdood de overwinning over God had behaald, maar zo was het niet. Jezus stond op uit het graf en overwon de dood (Rom. 6:9; Col. 2:15; 1 Cor. 15: 26,54), waardoor satan nu definitief zijn macht verloor. Hij trachtte nog via de holocaust het hele Joodse volk (vnl. de stam Juda) uit te roeien. Ook dat was tevergeefs!

Ja, altijd zal satan trachten om Gods uitverkorenen te vernietigen. Maar zijn enige wapen is nu nog de leugen. D.m.v. leugens tracht hij een geestelijke dood te bewerkstelligen om zo Gods raadsplan te torpederen. En ja, ook wij zijn Gods uitverkorenen en daarom is satan ook onze tegenstander en onverzoenlijke vijand. Maar God zal ons, Zijn geliefde kinderen, beschermen, zoals Hij eens Job beschermde middels Zijn geestelijke omheining. Job 1:8-10 – *“En de HEERE zeide tot den satan: Hebt gij ook acht geslagen op Mijn knecht Job? Want niemand is op de aarde gelijk hij, een man oprecht en vroom, godvrezende en wijkende van het kwaad. Toen antwoordde de satan den HEERE, en zeide: Is het om niet, dat Job God vreest? Hebt Gij niet een betuining gemaakt voor hem, en voor zijn huis, en*

voor al wat hij heeft rondom? Het werk zijner handen hebt Gij gezegend, en zijn vee is in menigte uitgebroken in den lande.”

Het schriftgedeelte vervolgt met satan's verzoek om Job zwaar te beproeven. Dan zou hij beslist God de rug toekeren. Maar God had vertrouwen in Zijn kind Job en Hij zou in elke verdrukking de controle behouden (vers 12). En vervolgens versloeg God satan, omdat deze niet inzag dat juist de beproevingen Gods kinderen (ook Job) op een hoger peil brengen. Satan denkt altijd negatief: verdrukkingen zullen Gods kinderen beslist kapot maken! God denkt positief: verdrukkingen maken Mijn kinderen sterk en leiden tot waarachtig leven!

God verslaat satan met eigen wapens. Hoe? God is namelijk de God der levenden en Hij gebruikt juist de dood om ons overwinning en opstanding te geven. Voor Hem is het graf juist het begin van ál het werkelijke, eeuwige, goddelijke leven. Dat zullen we later nog zien bij baby Mozes in het biezen mandje! Joh. 12:24-25 – *“Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Indien het tarwegraan in de aarde niet valt, en sterft, zo blijft hetzelfde alleen; maar indien het sterft, zo brengt het veel vrucht voort.”* Het teken van dood en opstanding is het teken dat Jezus leeft (Matth. 12:38-42)! Opstanding na de dood in onszelf bewijst dat Hij leeft! Op deze wijze versloeg God de satan, die het voortdurend op Job had voorzien. Job stierf aan zijn oude ego. Nadat Job de dodelijkste en diepste ellende had meegemaakt, zag hij eindelijk wat er in zijn hart aan de hand was en waarom hij zo verdrukt moest worden. Job zag zijn hoogmoedige fouten in. Job 42:1-3 – *“Toen antwoordde Job den HEERE, en zeide: Ik weet, dat Gij alles vermoogt, en dat geen van Uw gedachten kan afgesneden worden. Wie is hij, zegt Gij, die den raad verbergt zonder wetenschap? Zo heb ik dan verhaald, hetgeen ik niet verstond, dingen, die voor mij te wonderbaar waren, die ik niet wist.”*

Na langdurige verdrukking leerde Job zijn lesje en kwam tot bekering. Na een slavernij van driehonderd en twintig jaar had Israël geleerd tot God te roepen en zich van Hem afhankelijk te maken. Toen begon God te handelen. Mozes werd geboren. Maar nog steeds moest Israël veel leren. Het zou nog tachtig jaar duren voordat de bevrijding een feit was.

Geliefde broeders en zusters, wat is Gods wijze van handelen en wat is Israëls en Jobs geschiedenis toch een bemoediging voor Gods kinderen! Terwijl de omstandigheden om ons heen dodelijk schijnen, is dat in feite het begin van het waarachtige leven. God zal geduldig de opstanding en nieuw leven geven. Maar hiervoor is een vaste geloofsblik noodzakelijk! Wie die blik heeft, mag diepe vrede ervaren, terwijl rondom de stormen woeden. Dit is een adagium en ook een brug naar de volgende les over het boek Exodus. Want dan zullen we zien dat de moeder van Mozes vol godsvertrouwen haar baby overgaf aan de dodelijke wateren van de rivier de Nijl.

Moge de Heer u deze week overvloedig zegenen. Amen.

(wordt vervolgd)